ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμὰς 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φρ. Χρ. 8

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 101

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰουνίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΝΕΚΡΟΦΑΝΕΙΑ;

Ὑπόχρεοι ἀπὸ προορισμοῦ νὰ παρακολουθῶμεν ἅπαντα τὰ γεγονότα τὰ σχετιζόμενα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, εὐρύτερον ἢ στενότερον μὲ τὴν τύχην τῆς δικαιοσύνης, συγχρόνως δὲ νὰ ἐκφέρωμεν ἑκάστοτε οἵαν ἐπ' αὐτῶν ἔχομεν μορφώσει γνώμην, εὑρέθημεν εἰς τὴν ἀνάγκην πρὸ ὀκτὼ ἀκριβῶς ἡμερῶν, ἀπρόσκλητοι ὁμολογοῦμεν, νὰ κρίνωμεν τὸν ὑπουργικὸν βίον τοῦ κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ὃν ἡ συρροὴ τῶν περιστάσεων μᾶς ἐξώθει νὰ θεωρῶμεν ὡς τερματισθέντα, αὐστηροὶ δὲ πῶς ἐν ταῖς κρίσεσιν ἐκείναις, πολὺ ὀλίγον ἐδείξαμεν σεβασμὸν πρὸς τὸ διὰ πλείστους λόγους ἄξιον πολλοῦ σεβασμοῦ ἀξίωμα, ὅτι δεδικαίωται ὁ ἀποθανών. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ὑπουργικὸς ἐκεῖνος θάνατος, εἰς ὃν πιστεύσαντες ἐθρηνήσαμεν, οὔτε πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν εἶχεν ἐπέλθει οὔτε καὶ μέχρι τῆς σήμερον φαίνεται ἐπελθών. Γεγονότα ἄλλα, ἴσως μὴ γνωστὰ εἰς τοὺς περισσοτέρους, παρήγαγον πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, δὲν ἦσαν ὅμως, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων καταφαίνεται, τοσοῦτον δεινά, ὥστε καὶ τὸν θάνατον νὰ νὰ ἐπενέγκουν. Καὶ τοιουτοτρόπως, ὁ ὡς νεκρὸς θρηνηθεὶς ὑφ' ἡμῶν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός, δὲν ἀπέθανε μέν, ὡς ἐσφαλμένως ὑπελάβομεν, ἀλλὰ καὶ δὲν ζῇ, ὡς ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστηρίζωμεν, διατρέχει δὲ μέσον τι μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν φυσικὸν θάνατον, δύναταί τις νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα: Πολιτικὴ νεκροφάνεια.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους, ἀφοῦ τοιαύτη ἐπῆλθεν ἀνατροπὴ καὶ διάψευσις τῶν προϋποθέσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγράφησαν αἱ πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν κρίσεις ἡμῶν, ἐπιτακτικὴν αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ συνεχίσωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν ἐκείνας, ἀπευθυνόμενοι πλέον οὐχὶ πρὸς Ὑπουργὸν νεκρὸν ἀλλὰ πρὸς ζῶντα εἰσέτι, ἂν μὴ ἡμίνεκρον. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Δ. Βοκοτοπούλου, καταθέτοντος ὡς ὑπεθέσαμεν τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα, ἐκλαύσαμεν οὐχὶ ἕνα Ὑπουργὸν ἀποβάλλοντα, ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως ἀδιάφορον, μίαν ἰδιότητα ἣν πάντες θὰ ἐζήλευον, ἀλλὰ ἕνα δικηγόρον ἔγκριτον καὶ ἔμπειρον, ἕνα ἐπιστήμονα ἐργατικώτατον καὶ ἕνα πολίτην ἔχοντα ὅλην τὴν διάθεσιν καὶ ὅλον τὸν ἐνθουσιασμὸν νὰ καταλίπῃ ἴχνη τῆς διὰ τοῦ μεγάρου τοῦ Ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης διαβάσεώς του, ὁ ὁποῖος ὅμως οὐδὲν ἀπολύτως ἐπέτυχε. Καὶ διὰ τὰς κρίσεις ἡμῶν ἐκείνας δυνάμεθα μετὰ παρρησίας νὰ βεβαιώσωμεν πάντα ὅτι οὐδένα ἀπολύτως ἔχομεν λόγον νὰ μετανοῶμεν. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ εἰς ἄκρον μᾶς θλίβει, εἶνε ἡ σκέψις μήπως μετά τινας ἡμέρας εὑρεθῶμεν εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην νὰ κλαύσωμεν τὸν κ. Δ. Βοκοτόπουλον καὶ ὡς πολιτικὸν χαρακτῆρα. Καὶ θὰ τὸν κλαύσωμεν ἀσφαλῶς καὶ ὡς τοιοῦτον ἂν ἐξακολουθήσῃ τὴν μετὰ τόσης ἀγωνίας προσκόλλησίν του εἰς τὸν Ὑπουργικὸν βίον. Αἱ ἀναθυμιάσεις τῶν πολιτικῶν φαρμάκων, ἅτινα ἐπὶ τόσας ἤδη ἡμέρας δοκιμάζει, δὲν εἶνε καθόλου ἀπίθανον νὰ τῷ χαρίσουν ἡμέρας τινάς, ὀλίγας ἢ πολλὰς ἀδιάφορον, Ὑπουργικοῦ βίου. Ἂν τοῦτο ἐπιδιώκῃ, εἶνε βέβαιον ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ. Συγχρόνως ὅμως εἶνε ἐπίσης βέβαιον, ὅτι πολλὰς ἄλλας ἔχει νὰ ὑποστῇ ἀπωλείας διὰ τὰς ὁποίας πρῶτος αὐτὸς, καὶ περὶ τούτου εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι, θὰ θρηνήσῃ εἰς τὸ μέλλον.

Ἂν ὁ Ἄμλετ εὑρίσκετο εἰς οἷαν ὁ κ. Δ. Βοκοτόπουλος εὑρέθη θέσιν, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν θὰ ἐσκέπτετο νὰ ὑποβάλῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ γνωστὸν ἐρώτημα, ἀλλὰ μετὰ θάρρους θὰ ἀπεφαίνετο:

—Νὰ μὴ ζῇ.

ΔΥΟ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Σκέψεις καὶ ἀπορίαι ἐπ' αὐτῶν

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, δι' ἧς ἠκυρώθη ἡ καταδικάσασα τὸν κ. Δελμουλὶ ἀπόφασις τοῦ Πλημμελειοδικείου Ἀθηνῶν, δύναται νὰ πείσῃ ἐκ πρώτης ἐντυπώσεως περὶ τοῦ νομίμου αὐτῆς, διότι εἶνε μετὰ πολλῆς ἀληθῶς εὐφυΐας ἐπεξειργασμένη. Ὁ ἀναιρεσείων προϊούσης τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως μηχανικοῦ τινος ὡς μάρτυρος, ἠτήσατο νὰ τῷ διορισθῇ διερμηνεύς, διότι ἐδυσχέραινεν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν τεχνικῶν ὅρων καὶ τὸ Δικαστήριον τῷ διώρισε τοιοῦτον.

Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐν τῇ ἀποφάσει του σκέπτεται, ὅτι, βεβαιωθέντος ὅτι κατὰ τὸν χρόνον ἔτι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πλημμελειοδικείου ὑφίστατο ἡ προκαλέσασα τὴν ἀνάγκην διορισμοῦ διερμηνέως αἰτία, ἀναιρεῖται τὸ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς διαδικασίας ἐκ τῆς δηλώσεως τοῦ Δελμουλί, ὅτι γνωρίζει τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, γεννηθὲν τεκμήριον καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔδει νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ὅσοι ἤδη εἶχον ἐξετασθῇ, ἵνα βεβαιωθῇ οὕτως, ὅτι ὅλην τὴν διαδικασίαν ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσῃ ἀπροσκόπτως ὁ κατηγορούμενος.

Θὰ ἠδύνατο ὅμως ἐπίσης μὲν εὐφυῶς, πάντως δὲ νομιμοφρονέστερον νὰ σκεφθῇ ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅτι δηλώσαντος τοῦ ἀναιρεσείοντος ὅτι γνωρίζει τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὸ ἐντεῦθεν τεκμήριον τῆς γνώσεως καὶ ἀπολύτου κατανοήσεως τῶν γεγενημένων ἐν τῇ διαδικασίᾳ πράξεων δὲν ἀνῃρέθη ἢ ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν αὐτὸς οὗτος ὁ κατηγορούμενος δὲν εὗρεν ἐπαρκεῖς τὰς γνώσεις του ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐπικειμένην συζήτησιν ἐπὶ τεχνικῶν ὅρων, ἣν θὰ προεκάλει ὁ ἀμέσως ἐξετασθησόμενος μάρτυς καὶ οἱ μετ' αὐτόν. Ὁ κατηγορούμενος ἠτήσατο τὸν διορισμὸν διερμηνέως οὐχὶ δι' ἄγνοιαν τῆς γλώσσης, ἀλλὰ δι' ἀνεπάρκειαν γνώσεως αὐτῆς εἰς ὡρισμένου θέματος κατανόησιν, ἤτοι ἐπὶ τῆς μελλούσης συζητήσεως ἐπὶ τεχνικῶν ὅρων.

Ἠδύνατο ἄρα ὁ κ. Δελμουλὶ νὰ ἐννοῇ, πότε δὲν ἐνόει καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ διερμηνέως δὲν ἐγεννᾶτο ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τούτου αἰτήσεως αὐτοῦ. Ἐνῷ λοιπὸν ὁ κ. Δελμουλὶ δηλοῖ ὅτι ἀπὸ ὡρισμένης στιγμῆς ἄρχεται μὴ ἐννοῶν καὶ ἐπιζητεῖ τὴν βοήθειαν διερμηνέως, ὁ Ἄρειος Πάγος διαψεύδει αὐτὸν διατεινόμενος, ὅτι ἐξ ὑπαρχῆς... ὤφειλε νὰ μὴ ἐννοῇ! Πολὺ περίεργος ἡ μαντικὴ αὕτη διορατικότης τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὅταν ὁ κατηγορούμενος δηλοῖ, ὅτι ἐννοεῖ, τὸ Δικαστήριον δὲν δύναται ν' ἀντείπῃ, ἐκτὸς ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις νοητικῆς διαταράξεως τοῦ κατηγορουμένου, πολλῷ δ' ἧσσον ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ κἂν τὰ οὕτω δεδομένα ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τῆς οὐσίας.

Τοιαύτη, ὑποθέτομεν, ἤθελεν εἰσθαι ἡ ἀληθεστέρα ἑρμηνεία τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πλημμελειοδικείου, ἡ ὁποία καὶ θ' ἀπήλασσε τὴν Ποινικὴν Δικαιοσύνην καὶ ἕνα κόσμον ὁλόκληρον μαρτύρων καὶ διαδίκων τῆς ὀχληρότητος τῆς ἐπαναλήψεως τοιαύτης δίκης, καὶ θὰ ἐπαγίου τὸ κῦρος τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, τὸ ὁποῖον ἐν ἄλλαις περιστάσεσι τοσοῦτον ἀπεγνωσμένως ἀγωνίζεται νὰ διατηρῇ ἄθικτον ὁ Ἄρειος Πάγος παρακάμπτων πολλὰς ἀκυρωτικὰς δυσχερείας.

*

Ἴσως ἀντίθεσίν τινα πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποτελεῖ ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν δημοσιευθεῖσα ἀπόφασις αὐτοῦ, δι' ἧς ἀπερρίπτετο αἴτησις ἀναιρέσεως τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Κορίνθῳ Πλημμελειοδικῶν, δι' οὗ ἐν ὑπερευαισθησίᾳ ἐπιδεκτικῇ πολλῶν σχολίων ἀπεμονοῦντο φράσεις ἐκ διδασκαλίας ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ἱεροκήρυκος καὶ ἐξεζητοῦντο ἐν αὐταῖς λέξεις καὶ πρόθεσις ὑβριστικαὶ κατὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. «Τινὲς τῶν δικαστῶν ἐκδίδουσιν ἀποφά-

---

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ
Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου

ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

(De lege lata)

[Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων, ἐπὶ τῆς περὶ ταύτης κρίσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Χ. Βοζίκη καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τῆς ἐν λόγῳ κρίσεως παρατηρήσεων τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Μεσσηνίας κ. Μελετίου:]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Β') Τὸ σημερινὸν ἐκκλησιαστικὸν καθεστὼς εἰσήχθη διὰ τῶν ἐν λόγῳ νόμων τοῦ 1852. Δι' αὐτῶν τὸ βαυαρικὸν placetum regium ἐπεξετάθη πρὸς πλήρη ἐκμηδενισμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας (ὅρ. εὐθὺς κατωτέρω τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ ΣΑ' νόμου), κατὰ τὰ ἄλλα δὲ *παρέμεινε* κεφαλαιωδῶς *ἰσχύων* διὰ νέων λέξεων ὁ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 44 (ἄρθρ. 103) καταργηθεὶς καὶ εἰς τοῦτο (ἄρθρ. 2) ἀντιβαίνων νόμος τῆς Ἀντιβασιλείας.

Παραβολὴ τῶν οὐσιωδεστέρων διατάξεων τῶν νόμων τοῦ 52 πρὸς τὸ καταργηθὲν καταστατικὸν τοῦ 33 πείθει ἀδιστάκτως πάντα περὶ τούτου. Τὰ καθήκοντα τῆς Συνόδου, ὡς εἴδομεν, διαιροῦνται εἰς ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικά. Καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐνεργεῖ ἡ Σύνοδος *ἀνεξαρτήτως* τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς· ταῦτα δὲ τῇ συμπράξει καὶ *ἐγκρίσει* τῆς κυβερνήσεως. (Ἄρθρ. 7 τοῦ ΣΑ' νόμ.) Ἐν ἑκάστῃ ὅμως τῶν διατάξεων, ὅσαι πραγματεύονται περὶ τῶν ἐσωτερικῶν καθηκόντων (ἄρθρ. 8, 9, 10 καὶ 14 τοῦ ΣΑ' νόμ.) ἐπιβάλλεται τὸ placetum regium! Ἡ παλαιὰ διάταξις ὅτι ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Βασιλεύς, μετετοπίσθη ἀπὸ τοῦ ἄρθρ. 1 ἵνα ἐνσφηνωθῇ εἰς τὸ ἄρθρ. 4. Ὁ ἐπιβαλλόλόμενος ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως *διπλοῦς* ὅρκος πίστεως ἀναγνωρίζει τοῦτον ὡς Κυριάρχην.

Μερικώτερον δέ:

1.—Κατὰ τὸν 30 κανόνα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων: *Εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες.* Ὁ 4 κανὼν τῆς Νικαίας ὥρισεν: *Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι,* ἡ δὲ ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον προσέθηκεν ἐν τῷ 3 κανόνι: *Πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ ἀρχόντων, ἐπισκόπου ἄκυρον εἶναι... Τὸ δὲ κῦρος τῶν γενομένων διδόσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.* ("Ορ. καὶ Κ. 28 τῆς ἐν Χαλκηδόνι.) Οἱ βυζαντινοὶ νόμοι ὥρισαν ἐπανειλημμένως *ἵνα* ἐκ τῶν οὕτως ψηφιζομένων τριῶν προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῇ *τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος.* (Βασιλικ. 3, 1, 8; πρβλ. Νεαρ. 123, 1; Ἐπαναγ. 8, 7; Ἀρμενόπ. παράρτ. 4, 1). Ἡ χειροτονοῦσα Ἐκκλησία δικαιοῦται ἄρα πρὸ παντὸς νὰ ἐκλέξῃ τὸν Ἐπίσκοπον διὰ νὰ ἔχῃ καὶ τῆς ἐκλογῆς τὴν εὐθύνην (πρβλ. ὁμοίως Συμ. Θεσσαλ. Κ. 194: Μόνος ὁ μέγας ἀρχιερεὺς τὸν κρείττονα τῶν ἐκλεγέντων ἐκλέγεται, οἷα τις κλῆρος θεῖος αὐτὸς ἐναπολειφθείς. "Ορ. αὐτ. Κ. 188 ὅτι *ἡ σύνοδος* ἐνεργεῖ, ὁ δὲ Βασιλεὺς συμφωνεῖ καὶ ἐπακολουθεῖ τῷ ἔργῳ διὰ τὸ τιμᾶν τὴν Ἐκκλησίαν οὐκ ἄρχειν...) Ταῦτα ἐκράτησαν πάντοτε προκειμένου περὶ ἐκλογῆς ἐπισκόπου καὶ μητροπολίτου, καὶ ὑπὸ τὴν Τουρκοκρατίαν δὲ οὐδαμῶς ἀναμίγνυται ἡ Πύλη. Ἡ Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἐκλέγει *τρεῖς* ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εἰς ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων ὡς κατελλήλους διὰ τὴν κενὴν ἐπισκοπὴν ἢ μητρόπολιν. Εἶτα δὲ οἱ συνοδικοὶ κατερχόμενοι εἰς τὸν ναὸν μετὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος ψηφίζουσι καὶ ἀναδεικνύουσι παμψηφεὶ ἢ κατὰ πλειοψηφίαν ἕνα ἐκ τῶν τριῶν. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν ἡ Ἐκκλησία ἀναγγέλλει τῇ Πύλῃ τὸ γεγονὸς καὶ παρακαλεῖ πρὸς πολιτικὴν ἀναγνώρισιν διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βερατίου.

Ἡ ἑλλην. Κυβέρνησις ἀνέλαβε νὰ τηρήσῃ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς ὅρους τοῦ Τόμου, ἐν οἷς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὑπὸ ἔρευναν θέμα, δηλοῦται ὅτι: *Τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἀρχιερέων κανονισθήσονται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ συνοδικῆς πράξεως, μὴ ἀντιβαινούσης τὸ παράπαν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν.* Δὲν

σεις ἀμελετήτους ἢ κατ' εἰσήγησιν» εἶνε ἡ ἁμαρτωλὴ διὰ τὸν πτωχὸν Λευΐτην φράσις καὶ δι' αὐτὴν θὰ συρθῇ ἓν ῥάσον ἐνώπιον αὐτῶν ἐκείνων, οὓς ἤλεγξεν, ὡς δικαστῶν καὶ θὰ τεθῇ ὑπὸ λογοκρισίαν ὁ ἱερὸς ἄμβων. Ὁ Ἄρειος Πάγος νίπτεται τὰς χεῖρας, ἐφ' ὅσον οὐσιαστικῶς ἐκρίθησαν ὑπὸ τοῦ βουλεύματος ὡς ἐνέχουσαι ὕβριν καὶ πρόθεσιν πρὸς τοῦτο αἱ φράσεις αὗται, ὡς σκέπτεται ὁ Ἄρειος Πάγος. Ἠθέλομεν διακινδυνεύσει τὴν γνώμην ὅτι τὸ τεκμήριον τῆς ἐξυβριστικῆς προαιρέσεως, ὅπερ παράγεται ἐκ τῆς ὑβριστικότητος τῶν φράσεων—ἂν τὰς δεχθῶμεν τοιαύτας—ἀναιρεῖται ἐκ τῆς ἀνατεθειμένης ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων ὑποχρεώσεως τοῦ ἐπ' ἐκκλησίας διδάσκοντος, καθ' ὅσον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ κεῖται ὁ ἔλεγχος παντὸς ἐκτρόπου καὶ ἀντικειμένου εἰς τὸν ἠθικὸν νόμον, ἡ τήρησις τοῦ ὁποίου εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἂν δὲ ἡ δικαιοσύνη κῆται διὰ τὴν κατ' ἄνθρωπον ἀνόρθωσιν τοῦ προσβεβλημένου δικαίου καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀληθείας, ὁ ἀπ' ἄμβωνος διδάσκαλος κατὰ προτίμησιν αὐτὴν δέον νὰ ἐλέγχῃ, ὅταν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ὀλισθαίνῃ, διότι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη κατηγοροῦνται ἀμέσως ἐπὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀποτελοῦσι δὲ τὴν θεμελιώδη βάσιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν περίστασιν ἔδει νὰ βεβαιωθῶσι γεγονότα ἀναιροῦντα τὸ ὑπὲρ τοῦ ἱεροκήρυκος νόμιμον τεκμήριον καλῆς πίστεως, ὅτε καὶ πάλιν θὰ ἐτίθετο τὸ ζήτημα, ἂν ὑπάρχῃ ἀδίκημα ἐκεῖ ἔνθα τὸ ἐλατήριον τῆς πράξεως εἶνε ὄντως πλημμελές, ἀλλ' αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ πρᾶξις ἀπετέλει ἐνάσκησιν δικαιώματος. Κατὰ δὲ ταῦτα ἡ ὑβριστικὴ πρόθεσις ἐν προκειμένῳ τίθεται ζήτημα δικαίου καὶ οὐχὶ οὐσιαστικῆς ἁπλῶς ἐκτιμήσεως, ὡς ἔκρινεν ὁ Ἄρειος Πάγος.

Ἐν τούτοις ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν τί θὰ πράξῃ τὸ Ποινικὸν Δικαστήριον, ἂν ὁ ἱεροκῆρυξ χρώμενος δικαιώματι, ὅπερ ἐκ τοῦ νόμου ἔχει, ζητήσῃ ν' ἀποδείξῃ δι' ἐγγράφων τὴν ἀλήθειαν τῆς ὕβρεως, ὅτι ὄντως «ἐκδίδονται ἀμελέτητοι ἢ κατ' εἰσήγησιν ἀποφάσεις» ἐφ' ὅσον ἡ ὕβρις κατὰ δημοσίων ὑπαλλήλων στρέφεται. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ τῷ λείψουν αἱ ἀποδείξεις. Δύναται σωρείαν ἀμελετήτων ἀποφάσεων νὰ προσαγάγῃ, δι' ἃς ἡ βαρεῖα ἀμέλεια θὰ ἦτο ὁ ἐπειεικέστερος χαρακτηρισμός.

Ἴσως μάλιστα ἐπικαλεσθῇ, ὥς τινα ὁμολογίαν ἀνεπίδεκτον πλέον ἀμφισβητήσεως αὐτῆς ταύτης τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, τὴν διὰ τοῦ ἀνωτάτου αὐτῆς ἄρχοντος ῥηχθεῖσαν κραυγὴν διὰ τὴν «φαυλότητα» διοικήσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν Ἑλλάδι.

Δύνανται νὰ τὸν καταδικάσουν καὶ πάλιν, ἀλλὰ τότε κριθήσονται καὶ οἱ κρινοῦντες, ἂν μὴ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, πάντως ὅμως ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης.

Πολύβιος Λαγοπάτης

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ — ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Κύριε Συντάκτα,

Δὲν εἴσθε οἱ πρῶτοι εἰπόντες, ὅτι οἱ ὀλιγώτερον ὡς ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης εὐδοκιμήσαντες εἶνε οἱ κατ' ἐπάγγελμα δικηγόροι. Εἶπον καὶ λέγουσι τοῦτο οἱ πλεῖστοι πρὸ καὶ μεθ' ὑμῶν. Καὶ ὅμως δὲν εἶνε τοῦτο ἀληθές· οὐδ' ἐν μέρει. Καὶ ἐν πρώτοις, ποῖοι ὑπῆρξαν οἱ ἀπὸ εἰκοσαετίας κατ' ἐπάγγελμα δικηγόροι ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης; Νομίζω μόνον ὁ μακαρίτης Καράπαυλος καὶ οἱ κ. κ. Τόμαν καὶ Βοκοτόπουλος. Δὲν πιστεύω, ὅτι θὰ θεωρήσῃ τις ὡς κατ' ἐπάγγελμα δικηγόρους τοὺς κ. κ. Βουλπιώτην καὶ Λεβίδην, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε περισσότερον δικηγόρος ὁ κ. Ζυγομαλᾶς.

Καὶ ἐρωτῶ· κατὰ τί ηὐδοκίμησε περισσότερον τοῦ κ. Τόμαν ὁ κ. Νικόλαος Λεβίδης; Καὶ κατὰ τί ὁ κ. Λεβίδης ἢ ὁ κ. Ζυγομαλᾶς τοῦ κ. Καραπαύλου; Καὶ κατὰ τί ὑστέρησεν ὁ κ. Βοκοτόπουλος τοῦ κ. Βουλπιώτου; Καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἐπίφθονος εὐδοκίμησις τοῦ σιτευτοῦ μόσχου τῆς Τύχης, τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Ζαΐμη; Ἢ μήπως θ' ἀντιτάξῃ τις τὴν ὑπουργίαν τοῦ κ. Σιμοπούλου καὶ θὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι νόμοι ψηφισθέντες ἕνα μόλις μῆνα μετὰ τὸν διορισμόν του ἐξῆλθον τῆς κεφαλῆς του καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ Τρικούπη;

Ταῦτα ἀπὸ τῆς δευτερευούσης ἀπόψεως. Διότι ἡ κυρία ἄποψις, ἀφ' ἧς δέον νὰ ἐξετάζηται ἡ δρᾶσις τῶν ὑπουργῶν πάντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ τῆς Δικαιοσύνης, εἶνε ἡ ἄποψις ἡ πολιτική. Οὐχὶ μόνον διότι οἱ ὑπουργοὶ εἶνε κυρίως πολιτικοὶ καὶ δευτερεύοντως ἄλλου ἐπαγγέλματος· οὐχὶ μόνον διότι δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ εὐδοκίμησις ὑπουργοῦ ἐκεῖ, ὅπου τὸ ὅλον Κράτος καρκινοβατεῖ καὶ ἡ μὲν νομοθετικὴ ἐξουσία παραπαίει ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ διατελεῖ ἐξηνδραποδισμένη· ἀλλὰ καὶ διότι δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ προκοπὴ οἵα δήποτε κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐν τῇ σημερινῇ ἐξελίξει του ἐκεῖ, ὅπου οἱ ἑκάστοτε πρωθυπουργοὶ δὲν ἄρχουσιν ἐν κυριολεξίᾳ, ἢ δὲν ἀποφεύγουσι τὸν πρωθυπουργικὸν θῶκον ὡς ἐπικίνδυνον εἰς ὁλόκληρον τὴν ἠθικήν των ὑπόστασιν.

Μίαν ἀπαίτησιν καὶ ἑπομένως ἓν παράπονον δικαιούμεθα νὰ ἔχωμεν κατὰ τῶν ἀπὸ τῆς δικηγορίας ἀνελθόντων εἰς τὴν ὑψηλὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης θέσιν. Ὅτι ἦσαν περισσότερον ἐν γνώσει τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἔδει νὰ συναισθάνωνται σφοδρότερον ἐκ τῆς γνωστῆς καταστάσεως, ἑπομένως ἔπρεπε καὶ ἐπεβάλλετο νὰ θέσωσιν εὐκρινέστερον καὶ ζωηρότερον τὰ ζητήματα τῆς Δικαιοσύνης ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ των, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ νὰ καταλίπωσι παταγωδῶς τὸν ὑπουργικὸν θῶκον.

Καὶ ἂν οὕτω δὲν κατώρθουν νὰ συγκινήσωσιν ἡμᾶς ὅλους τοὺς ἐκτὸς τῆς Βουλῆς δικηγόρους καὶ νὰ μᾶς συσπειρώσωσιν εἰς μίαν μεγάλην καὶ ἐπιβλητικὴν σταυροφορίαν ὑπὲρ τῆς Δικαιοσύνης, ἀναμφιβόλως θὰ ἔσωζον αὐτοὶ καὶ τὴν πολιτικήν των ὑπόληψιν καὶ τὴν δικηγορικήν των εὐσυνειδησίαν καὶ ὑπερηφάνειαν. Ἂν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην κατακρίνεται ἡ μὴ εὐδοκίμησις τῶν ὑπουργῶν τῆς Δικαιοσύνης, τῶν ἀπὸ τῆς δικηγορίας προελθόντων, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως λέγεται τοῦτο· διότι βεβαίως οὔτε τοιαύτην ἀπαίτησιν ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν παρὰ τοῦ μακαρίτου Καραπαύλου, διὰ τὰς προσωπικὰς ἀκόμη περιστάσεις ἐκ τῆς ἡλικίας του.

Προκειμένου περὶ τοῦ κ. Βοκοτοπούλου, δὲν δύναταί τις, φρονοῦμεν, νὰ ἔχῃ ἀπαίτησιν, ὅπως συμφωνήσωμεν, ὅτι ἡ ἀποτυχία τοῦ κ. Βοκοτοπούλου ὡς ὑπουργοῦ ἔχει γενικήν τινα σημασίαν περὶ τῶν δικηγόρων ἐν γένει. Ἀρκούμεθα δὲ εἰς ὅσα λέγομεν ἀνωτέρω γενικῶς περὶ τῆς εὐδοκιμήσεως τῶν Ὑπουργῶν, διότι δὲν σκοποῦμεν ἐνταῦθα νὰ κρίνωμέν τινα ἢ τὴν δρᾶσίν του.

✱

Κρίνομεν ἀναγκαίαν μίαν προσθήκην. Τὸ ἀπολύτως ἀληθὲς καὶ πολλὴν δικαιολογοῦν ἀπαισιοδοξίαν, εἶνε ἡ ἀξιοκατάκριτος ἀπάθεια, μεθ' ἧς οἱ δικηγόροι βλέπομεν ἀπὸ ἐτῶν μίαν κατάστασιν χειροτέραν πάσης περιγραφῆς. Ἡ μὴ εὐδοκίμησις τοῦ κ. Βοκοτοπούλου οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν· ἀλλ' ἡ φακιρικὴ ἡμῶν ὅλων ἀπάθεια ὡς πολιτῶν καὶ δικηγόρων ἀποτελεῖ ἀπαίσιον βάραθρον τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν καὶ τῶν ἐλπίδων τοῦ Ἔθνους.

Δικηγόρος

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἐφετεῖον Κερκύρας

Τὸ Ἐφετεῖον Κερκύρας, ἐπιληφθὲν τοῦ ἔν τινι πρὸ ἡμερῶν παρ' αὐτῷ δικαζομένῃ ὑποθέσει, ἀνακινηθέντος ζητήματος περὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀναιρέσεως, τῆς ἐννοίας καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ, ἀπεφήνατο διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 59 (1908) ἀποφάσεώς του, ἐκδοθείσης τῇ εἰσηγήσει τοῦ παρ' αὐτῷ Προέδρου κ. Δ. Ποταμιάνου ὑπὲρ τῆς ἄλλοτε παρὰ τῆς πλειονότητος τῶν παρ' ἡμῖν συγγραφέων ἐξενεχθείσης γνώμης, ἣ ἐμμένει εἰσέτι καὶ ὁ Α. Π. διὰ τῶν ἑξῆς σκέψεων.

«Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς παρ' ἡμῖν κειμένους δικονομικοὺς ὁρισμούς, τὸ ἔκτακτον τῆς ἀναιρέσεως μέσον ἓν μόνον ἔχει καὶ δὴ τυπικὸν ὅλως ἀποτέλεσμα, ἤτοι ἁπλῶς μεταβιβαστικόν, δι' οὗ τίθεται ὑπὸ τὴν Α. Π. κρίσιν οὐχί, καθὰ διατείνεται πεπλανημένως ὁ ἀνακόπτων, τῆς ὑποθέσεως ἡ ἐκδίκασις, ἀλλὰ τὸ νομικὸν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως μέρος καὶ ἐπιτυγχάνεται ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ ἐκμηδένισις αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἀντίκειται πρὸς τοὺς ἰσχύοντας νόμους. Ἐκ τούτων ἄρα, συνδυαζομένων καὶ πρὸς τὴν σαφῆ καὶ ἀνεπίδεκτον διττῆς ἑρμηνείας διάταξιν τοῦ ἄρθρου 818 Π. Δ. καθ' ἣν ἡ ἀναίρεσις δὲν ἔχει ποτὲ δύναμιν ἐπισχετικήν, ἐκτὸς μόνον ἂν πρόκειται περὶ ἐγγράφου κηρυχθέντος πλαστοῦ κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 461 ὁριζόμενα, καθίσταται ἀναμφίβολον, ὅτι τοῦ ἐν λόγῳ δικονομικοῦ μέσου ἡ χρῆσις οὐδεμίαν ἐπάγεται γενικὴν ἢ μερικὴν τοῦ διατακτικοῦ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἀναστολήν, καθόσον ἄλλως θὰ ἐπήρχετο ἀκριβῶς ἡ συνέπεια ἣν ῥητῶς ἀποκρούει ὁ νομοθέτης, μεταβαλλομένου ἀδοκήτως τοῦ μερικῶς μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος εἰς γενικῶς ἀνασταλτικὸν καὶ ἐξομοιουμένης τῆς ἀναιρέσεως πρὸς τὸ τακτικὸν τῆς ἐφέσεως μέσον.»

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὡς ὁ ἀναγνώστης παρατηρεῖ, ὡρμήθη εἰς τὴν δοθεῖσαν παρ' αὐτῆς λύσιν, ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος τῷ Ἐφετείῳ ζητήματος, ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ Α. Π. δὲν ἀποτελεῖ δικαστήριον οὐσίας, ὅτι εἰς αὐτὸν δὲν ἀνατίθεται ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ἀλλ' ἁπλῶς ὑποβάλλεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ τὸ νομικὸν τῆς ὑποθέσεως μέρος, καὶ ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 817 Π. Δ. καθ' ὃ ἡ ἀναίρεσις στερεῖται, ἐκτὸς τῆς ἐν αὐτῇ ἀναφερομένης περιπτώσεως, τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος. Οὕτω ὅμως σκεψαμένη ἡ ἀπόφασις, νομίζω, ὅτι καὶ συνέχυσε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀνασταλτικοῦ καὶ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος καὶ ὑπήγαγε τὸ μὲν ὑπὸ τὸ δὲ, ἐν ᾧ διάφορον ἑκάτερον ἔχει ἔννοιαν καὶ ἀνεξαρτήτως τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ δὲ ἐνεργεῖ, διαφέροντα οὕτω ἀπ' ἀλλήλων ἐν τῇ ἐνεργείᾳ κατά τε τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ ἀντικείμενον.

Τὴν ἔννοιαν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων διατυποῦσι σαφῶς τὰ ἄρθρα 760, 762 καὶ 780, ὁρίζοντα ὅτι ἡ ἔφεσις εἶνε τὸ μὲν ἀνασταλτική, διότι ἡ ὑπόθεσις μένει κατὰ τὴν περὶ ἐφέσεως διαδικασίαν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν της, ἀναστελλομένης οὕτω τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, τὸ δὲ εἶνε μεταβιβαστική, ἤτοι καὶ ἀπέχει ὁ δικαστὴς τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως πάσης περαιτέρω συζητήσεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι μόνον τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐφέσεως καὶ τῶν λόγων αὐτῆς καὶ στερεῖται, μεταρρυθμιζομένης τῆς προσβληθείσης διὰ τῆς ἐφέσεως ἀποφάσεως, τὴν ἣν ἐκέκτητο ἐπὶ τῆς διαφορᾶς δικαιοδοσίαν, διότι αὕτη ἀνήκει πλέον τῷ μεταρρυθμίσαντι Ἐφετείῳ, δικαιουμένῳ, εἴτε αὐτὸ τοῦτο νὰ προβῇ εἰς τὴν ὁριστικὴν τῆς διαφορᾶς λύσιν, εἴτε νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἕτερον ὁμοειδὲς καὶ ὁμοιόβαθμον τῷ ἐκδόντι τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίῳ.

Τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἐκτελεστικῆς τῆς ἀποφάσεως δυνάμεως διὸ καὶ ἂν μὲν πρόκηται περὶ ἀποφάσεως παρεμπιπτούσης περὶ ἀποδείλεως, ἀναβάλλεται ἡ διεξαγωγὴ τῶν ταχθεισῶν ἀποδείξεων, ἂν δὲ περὶ τελειωτικῶν, ἡ χρῆσις τῶν ἐκτελεστικῶν μέτρων. Τὸ μεταβιβαστικὸν ὅμως ἀποτέλεσμα ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ κατωτέρου δικαστοῦ ὅπως ἐπιλάβητε οὗτος τῆς ὑποθέσεως καὶ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν αὐτῆς, ὥστε δυνατὸν ἡ ὑπόθεσις νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὸ Ἐφετεῖον λόγῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 762 ὁριζομένου ἀποτελέσματος ἐν ᾧ ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἂν ἐν δεδομένῃ περιπτώσει συντρέχῃ προσωρινὴ ἐκτέλεσις.

Τί ὅμως ὡς πρὸς τὴν ἀναίρεσιν;

Ἡ ἀπόφασις, ὁρίσασα τὴν μεταβιβα-

ἀπῃτεῖτο λοιπὸν νόμος, ἀλλ' ἁπλῆ τῆς Ἐκκλησίας κανονιστικὴ πρᾶξις. Ἀντὶ τούτου ὅμως ἡ Ἑλλὴν. Πολιτεία μιμουμένη τὴν ἐν Ρωσσίᾳ συντελεσθεῖσαν παραβίασιν τῶν κανόνων, ὥρισεν ὅτι ἡ Σύνοδος ψηφίζει *τρεῖς*, τὰ ὀνόματα τούτων ὑποβάλλονται διὰ τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὸν Βασιλέα, οὗτος δὲ ἐγκρίνῃ ὅντινα ἐκ τῶν τριῶν θελήσῃ. Καὶ ὁ ἐγκριθεὶς χειροτονεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίσκοπος (ἄρθρ. 3 τοῦ Σ' Νόμου).

2. Κατὰ τὸ Κανονικὸν δίκαιον ἡ Ἐκκλησία μόνη δικαιοῦται νὰ κρίνῃ περὶ τῶν εἰς ἐκκλ. παραπτώματα ἀναφερομένων κατηγοριῶν κατὰ τῶν κληρικῶν, νὰ δικάζῃ δὲ τούτους. [Ὅρ. ἀποστ. Κανον. 74, τῆς δευτέρας οἰκουμ. Κ. 6, τῆς τετάρτης οἰκουμ. Κ. 9, 21, τῆς ἐν Καρθαγένῃ Κ. 15 καὶ 104. Προβλ. καὶ Νομοκάν. Φωτ. 9, 1.] Τούτῳ δὲ ἐπακολουθοῦντες οἱ πολιτικοὶ νόμοι ὁρίζουν: «Τὸ τοῦ Πατριάρχου κριτήριον ἐκκλήτῳ οὐχ ὑπόκειται, οὐδὲ ἀναψηλαφᾶται ὑφ' ἑτέρου, ὡς ἀρχὴ καὶ αὐτὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων· ἐξ αὐτοῦ γὰρ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κριτήρια καὶ εἰς αὐτὸ ἀναλύει καὶ ἀναστρέφεται, αὐτὸ δὲ οὔτε ἔκ τινος οὔτε πρὸς ἕτερον· τοιοῦτο γὰρ ἡ ἀρχή· ἐπανακρίνεται δὲ πνευματικῶς καὶ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ (Ἐπαν. 11. 6). Ὁ νόμος ἀναγνωρίζει ἀληθῶς τὴν ὑπερτάτην ταύτην δικαστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν Σύνοδον, ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καταδικαστικῶν αὐτῆς ἀποφάσεων ἀπαιτεῖται τὸ Placetum regium, ἐφ' ὅσον ἡ τιμωρία ὑπερβαίνει τὴν ἀργίαν 15 ἡμερῶν (ἄρθρ. 14 τοῦ ΣΑ' νόμου). Οὕτω δὲ οἱ καθαιρούμενοι κληρικοί, καὶ καθαιρεθέντες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, δύνανται νὰ τηρῶσι τὰ ἀξιώματα αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία δὲν εὐαρεστεῖται νὰ παραχωρήσῃ τὸ Placetum αὐτῆς, ἐὰν δὲν ἀρνηθῇ καὶ τοῦτο παντάπασιν!

Καὶ ὅμως αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας ἐξετελοῦντο ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Πολιτείας. Ὁ βασιλεὺς διατάσσων τὴν πρὸ εὐρυτέρας συνόδου ἐξέτασιν τῆς κατηγορίας [συμφωνεῖ εἰς τοῦτο τὸ 14 ἄρθρ. τοῦ ΣΑ' νόμ.] συνίστα ἐνίοτε καὶ ἀναλόγως τῆς ὑποθέσεως ἵνα μὴ ὁ κατηγορούμενος δικασθῇ ἐρήμη, (πρβλ. Acta 1, 2 ἐπ. προκειμένου περὶ τοῦ μητροπολίτου Ἰκονίου). Ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου ἐνεκρίνοντο μόνον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, καὶ τοῦτο ὁσάκις οὗτος δὲν συμμετεῖχε τῆς δίκης: (ἀπεφήνατο ἡ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος παντελῆ καθαίρεσιν κατ' αὐτοῦ ἣν καὶ *στέρξας* ὁ παναγιώτατος δεσπότης, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, διέκρινε καὶ *ὥρισε*...)

3. Ἡ Ἐκκλ. εἰσδέχεταί τινα διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ καταλέγει ὡς μέλος αὐτῆς. Αὕτη καὶ δικαιοῦται νὰ ἀποβάλῃ τῆς κοινωνίας της τὸν βαρέως ἁμαρτήσαντα καὶ μὴ μεταμεληθέντα. Οἱ κανόνες καθιστῶσι μόνον τὰς συνόδους δικαιουμένας νὰ ἐξετάζουν τὰς τυχὸν αἰτιάσεις τῶν ἀφοριζομένων κατὰ τῶν ἀφοριζόντων ἐπισκόπων (Ἀποστολ. Κ. 37, Νικ. Κ. 5, Ἀντιοχ. 20) ἵνα *οὕτως οἱ ὁμολογουμένως προσκεκρουκότες τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ λόγον ἀκοινώνητοι παρὰ πᾶσιν εἶνε δόξωσι*... Τούτοις δὲ συμφωνοῦσι καὶ οἱ κοσμικοὶ νόμοι (ὅρ. καὶ Κ. 133 τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου) ἀπαγορεύοντες τὸ μέτρον *προτοῦ ἡ αἰτία δειχθῇ δι' ἣν οἱ ἐκκλ. κανόνες τοῦτο γενέσθαι κελεύουσιν* (Νεαρ. 123, 11) Ἡ βαρύτης τῆς τιμωρίας ἀπαιτεῖ εὐλόγως ἰδιάζουσαν προσοχὴν περὶ τὴν χρῆσιν ταύτης. Ἄλλως ὅμως ἐνόμισε ἀναγκαῖον νὰ ὁρίσῃ ὁ Ἕλλην νομοθέτης. Διατελῶν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν νομοθετημάτων τῆς Ἀντιβασιλείας, ἥτις καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας εἶχεν ἐμμέσως περιορίσει, ὥρισεν ὅτι μόνον μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως δικαιοῦται νὰ ἐκδώσῃ ἡ σύνοδος προσωπικὸν ἀφορισμόν, (ἄρθρ. 14, 4 καὶ 15 τοῦ ΣΑ' νόμου). Πρὸς ἔκδοσιν ἐπίσης ἀνωνύμου ἐπιτιμίου ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη συγκατάθεσις τῆς διοικήσεως (ἄρθρ. 10 τοῦ Σ' νόμου.) Ἡ ὑπὸ τὴν δουλείαν διατελοῦσα Μ. Ἐκκλησία δὲν χρειάζεται συγκατάθεσίν τινα τῆς Πολιτείας πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ὑπελείφθη νὰ ὡρίζετο ἐν τοιαύτῃ τινὶ ἐξελίξει ὅτι καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος τὸ κῦρος ἀναγκαῖον προαπαιτούμενον ὑπάρχει τὸ placetum regiam τῆς Πολιτείας.

VI

Διὰ τῆς βραχυτάτης ταύτης ἐρεύνης νομίζομεν ὅτι ἀπεδείξαμεν τὸν ἰσχυρισμὸν ἡμῶν: **Ὅτι ἀντικανονικός,**

στικὴν δύναμιν τῆς ἀναιρέσεως δι' ὁρισμοῦ ἐντελῶς ἀκατανοήτου καὶ οὐδαμῶς παρὰ τῶν κειμένων διατάξεων δικαιολογουμένου, διότι ἢ ἔχει αὕτη μεταβιβαστικὴν δύναμιν κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἄρθρων 762 καὶ 780 ἢ παντελῶς στερεῖται αὐτῆς, ἐπικαλεῖται εἰς δικαιολογίαν τῆς παρ' αὐτῆς δοθείσης λύσεως κυρίως τὸ ἄρθρον 818, τὸ ἄρθρον τὸ ἀποβλέπον μόνον τὸ ἕτερον τῶν δυναμένων νὰ χωρήσωσι ἀποτελεσμάτων, τὸ ἀνασταλτικὸν, παραβλέπει ὅμως, κατ' ἐμὴν γνώμην, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο ἁπλῶς ἐπαναλαμβάνον τὸν ἐν ἄρθροις 185 καὶ 856 διατετυπωμένον κανόνα, καθ' ὃν αἱ κατ' ἄρθα 750, 751 καὶ 858 § 1 ἀποφάσεις, αἱ μὴ ὑποκείμεναι εἰς τὸ ἔνδικον τῆς ἐφέσεως μέσον, ἐκτελοῦνται καθὸ τελεσίδικοι καὶ ἀναγκαστικῶς, ἐσκόπει νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἐν αὐτῷ ἐξαίρεσιν.

Ἐκτὸς τούτων ἡ ἀπόφασις παραβλέπει καὶ τὰ ἄρθρα 829, 833 καὶ 836 [ἅτινα περιέχουσι προσομοίας διατάξεις πρὸς τὰ τὴν ἔφεσιν ὁρῶντα 762 καὶ 780] δυνάμει τῶν ὁποίων ἀφ' ἑνὸς εἰς μόνον τὸν Α, Π. ἀνατίθεται ἡ κρίσις περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀναιρέσεως καὶ τῶν αὐτῆς, ὡς ἐν ἄρθρῳ 762 εἰς τοὺς Ἐφέτας, ἐξ οὗ καὶ τὸ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅπως ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 836 προβῇ αὐτὸς οὗτος εἰς τὴν περαιτέρω τῆς ὑποθέσεως συζήτησιν, ἐν δὲ τῇ τοῦ ἄρθρου 833 παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο παρὰ τὸ ἐκδὸν τὴν ἀναιρεθεῖσαν ἀπόφασιν δικαστήριον, ἀποβάλλοντος οὕτω τοῦ μὲν πρώτου τὴν οἰκείαν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν, ἀποκτῶντος δὲ τοῦ δευτέρου τοιαύτην κατὰ παραπομπήν.

Τὸ δυνάμενον ὅμως ὑπὸ τοιούτους ὅρους νὰ παραπέμψῃ δικαστήριον δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ κεκτημένον δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς παραπεμομένης ὑποθέσεως καὶ τὴν ὁποίαν ὁ Α. Π πῶς ἄλλως ἐκτήσατο εἰ μὴ διὰ τῆς ἐν τῇ ἀναιρέσει μεταβιβαστικῆς δυνάμεως;

Ἐν Κερκύρᾳ, τῇ 30 Μαΐου 1908.

Σπῦρος Χ. Μεϊντάνης
Δικηγόρος Κερκύρας.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Πολὺ φοβούμεθα ὅτι τετριμμένας θὰ ἐπαναλάβωμεν ἐννοίας ἐὰν τονίσωμεν ὅτι μυριάκις προτιμώτερον εἶνε πᾶσα ἐν γένει ὑπηρεσία νὰ στερῆται κεφαλῆς, παρὰ νὰ ἔχῃ καὶ νὰ μὴ ἔχῃ τοιαύτην. Ἐκ τῆς ἱστορίας εἶνε γνωστὸν ὅτι πολλῶν στρατηγῶν ἐν μάχαις καὶ πολλῶν βασιλέων ἀπεκρύβη ἐπί τινα χρόνον ὁ θάνατος χάριν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ στρατεύματος ἢ ἐκ λόγων δημοσίας ἀσφαλείας. Παράδειγμα ὅμως ἀρχηγοῦ διοικήσεως ἢ κεφαλῆς ὑπηρεσίας, ἐξακολουθοῦντος νὰ χειρίζηται τὰ κατ' αὐτήν, εὑρισκομένου ὅμως συγχρόνως καὶ ἐν καταστάσει ἀμφιβόλῳ τοιαύτῃ, ἥτις πείθει πάντα ὅτι ἔπαυσαν συντρέχοντες οἱ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητοι ὅροι, ἢ δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἢ εὐκταῖον θὰ ἦτο νὰ μὴ ὑπῆρχεν. Ἀτυχῶς περίπτωσιν τοιαύτην κινδυνεύει νὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἐκ τῆς ἀπὸ δέκα καὶ πλέον ἡμερῶν ὑποβληθείσης—ὡς λέγεται—ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ παραιτήσεως, δημιουργηθεῖσα κατάστασις.

Ἡ μεσοῦπουργία

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, τόσον ζωηρὰ λαλεῖ, ὥστε πᾶν ἐπ' αὐτοῦ σχόλιον κυριολεκτικῶς περιττεύει, ἀπεριγράπτως δὲ θλιβερώτερον ἀποβαίνει ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι Ὑπουργὸς ἀπὸ τόσων ἡμερῶν ὑποβαλὼν παραίτησιν καὶ δηλώσας οὕτως ἢ ὅτι ἀδυνατεῖ αὐτὸς νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῶν τῆς Δικαιοσύνης ἢ ὅτι οἱ παρασχόντες πρὸς αὐτὸν τὴν τοιαύτην ἐντολὴν ἤρξαντο δυσπιστοῦντες, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς αὐτὸς ἐξακολουθεῖ, οὐχὶ τοὐλάχιστον τυπικῶς διευθύνων, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶς κυβερνῶν, ἀφοῦ καὶ εἰς διορισμοὺς δικαστικῶν ὑπαλλήλων προβαίνει καὶ μεταθέσεις τοιούτων, κατ' ἀριθμὸν μάλιστα οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, ἐπιχειρεῖ.

Ἐκεῖνο, ὅπερ μετὰ πόνου ψυχῆς αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποδείξωμεν, ἡμεῖς ἴσως πρῶτοι, οἱ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔχοντες ἀφορμὰς νὰ ἐκτιμῶμεν τὸν κ. Δ. Βοκοτόπουλον καὶ ὡς πολιτευτὴν καὶ ὡς χαρακτῆρα καὶ ὡς ἐπιστήμονα, εἶνε νὰ σώσῃ τὰ προσχήματα. Ἡ ἀνάγκη πρὸς τοῦτο εἶνε πλέον ἢ ἐπιτακτική.

Μᾶς ἐρωτοῦν

Καλῶς ἢ κακῶς, εὐλόγως ἢ καὶ ἄνευ λόγου, ἡ ἐκ τῶν πινακίων τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἐκφώνησις καὶ συζήτησις τῶν ὑποθέσεων, μηδὲ αὐτῶν τῶν ἐμπορικῶν ἐξαιρουμένων, ἔπαυσεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τοῦ Ἰουνίου, ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμου ἀπὸ ἀμνημονεύτων συνεχῶς καὶ ὁμοιομόρφως ἐφαρμοζομένου.

Τοιουτοτρόπως, παρ' ὅλας τὰς δυσφορίας τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων διαδίκων, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι καὶ ἡ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πρωτοδικείου τῆς πρωτευούσης δὲν παρουσιάζει τι τὸ ἀνώμαλον, πλὴν τοῦ γνωστοῦ, ὅτι κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώβριον θὰ ἐκφωνῶνται ὑποθέσεις ἐγγεγραμμέναι ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἂν μὴ καὶ προγενέστερον. Ἐν ταὐτῷ ὅμως μᾶς ὑποβάλλεται πολλαχόθεν τὸ ἐρώτημα:

Ὑπάρχει σοβαρὸς λόγος τόσον ἑρμηνευτικῶς νὰ κλεισθῶσι τὰ προεδρικὰ ὦτα πρὸ τῶν αἰτήσεων περὶ προτιμήσεως καὶ ἐμπορικῶν ἀκόμη ὑποθέσεων;

Ἡμεῖς εἰλικρινῶς ὁμολογοῦμεν, ὅτι τοιοῦτον λόγον δὲν ἀνευρίσκομεν.

Εἶνε καθῆκόν των

Οὐχὶ σπανίως αἱ συντηρητικαὶ καταστάσεις ὑποκρύπτουσι σκοποὺς ἐκβιαστικούς. Δὲν εἶνε δὲ φρονοῦμεν ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν ὅτι καθῆκον τῶν κ.κ. προέδρων εἶνε νὰ καταβάλλωσι πᾶσαν προσοχὴν περὶ τὴν παροχὴν τοιούτων ἀδειῶν. Ἰδίᾳ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν οἱ κ. κ. πρόεδροι κατὰ τὴν ἀπολύτως κυριαρχικὴν ἐνάσκησιν τοῦ λειτουργήματός των τούτου, ὅτι κατὰ *φερεγγύων* ὀφειλετῶν πρέπει μετὰ πολλῆς φειδοῦς καὶ ἐπιφυλάξεως νὰ παρέχωσιν ἀδείας συντηρητικῆς καταστάσεως, δεδομένου ὅτι ὁ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου σκοπὸς τοῦ μέτρου τούτου εἶνε ἡ ἐξασφάλισις τῆς τελεσιδίκως *ἐπιδικασθησομένης* ἀπαιτήσεως, ὅστις σκοπὸς δὲν ὑφίσταται ὅταν ὁ ὀφειλέτης εἶνε προδήλως φερέγγυος, πολλῷ δ' ἧττον ὅταν ἔχῃ καὶ εὐλόγους αἰτιάσεις κατὰ τῆς ἀπαιτήσεως. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει κατ' οὐδένα λόγον πρέπει τοιαῦται ἄδειαι νὰ παρέχωνται χωρὶς νὰ ἀκούηται καὶ ὁ καθ' οὗ ἡ αἴτησις καταστάσεως.

Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν δὲν θὰ παρέχῃ ἀφορμὰς παραπόνων, οἷα τὰ ἀνωτέρω καὶ ἅπερ ὑποβληθέντα ἡμῖν, θεωροῦμεν ἐπιβαλλόμενον χάριν γενικωτέρου σκοποῦ νὰ ἀναγράψωμεν.

Ἀδικαιολόγητος ἀξίωσις

Ὅταν συμβαίνῃ νὰ θίγωμεν ἢ νὰ ἐξετάζωμεν ζήτημά τι, ἢ καὶ ἐπικαίρως μίαν ζητήματός τινος ἄποψιν, εὑρισκόμεθα σχεδὸν πάντοτε τὴν ἑπομένην πρὸ παραστάσεων, ἀντιρρήσεων, διαμαρτυριῶν, διότι δὲν εἴπομεν τοῦτο, διότι δὲν ἐξητάσαμεν ἐκεῖνο, διότι παρελείψαμεν τὸ ἄλλο. Συμβαίνει δὲ πολλάκις τὸ ζήτημα ἐκεῖνο νὰ ἔχῃ ἐξετασθῇ ὑπὸ πάσας τὰς ὄψεις του εἰς διάφορα φύλλα ἡμῶν· ἀλλ' οἱ διαμαρτυρόμενοι ἀξιοῦσιν εἰς ἕκαστον φύλλον τῆς «Δικαιοσύνης» νὰ ἐξετάζηται ὅλη καὶ ἐν πάσαις ταῖς λεπτομερείαις ἡ νομοθεσία ἡμῶν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της. Πόσον ἀδικαιολόγητος εἶνε ἡ ἀξίωσις αὕτη δὲν φρονοῦμεν ὡς ἀναγκαῖον νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν Τὸ περίεργον εἶνε μόνον ὅτι οἱ περισσότερον διαμαρτυρόμενοι διὰ τὰς παραλείψεις εἶνε οἱ μηδέποτε ἀποφασίζοντες νὰ γράψωσι μίαν θετικὴν γνώμην, ἀρκούμενοι μόνον εἰς τὸ νὰ ἐπικρίνωσιν. Ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν, ὅτι καὶ εἰς σειρὰν φύλλων ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ὅλην κατάστασιν. Θεωροῦμεν δὲ ἐπιτυχίαν, μόνον ἐὰν κατωρθώσαμεν νὰ ὦμεν ἐντὸς τῶν πραγμάτων — σχεδὸν ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὰς μικρὰς δυνάμεις μας ὡς πρὸς τὰ τόσον πολλὰ καὶ τόσον μεγάλα θέματα.

Γερμανικαὶ εὐφυολογίαι

Ὁ πελάτης πρὸς τὸν συνήγορόν του.

Ὥστε σύμφωνοι· δὲν ἀναλαμβάνετε νὰ κλαύσητε σεῖς κατὰ τὴν ἀγόρευσίν σας· προτιμᾶτε περὶ τὸ τέλος αὐτῆς νὰ ἐκραγῶ ἐγὼ εἰς λυγμούς.

Η ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ

Ὅπως οὐδὲν παρ' ἡμῖν εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν του, ὡς λίαν προσφυῶς ἀπεκάλεσέ τις ἄλλοτε τὸ πρότυπον Χαρτοβασίλειον *ἀναρχίαν διωργανωμένην*, οὕτω καὶ ἡ ἀνάκρισις εὑρίσκεται εἰς ἃ χάλια διεκτραγωδεῖ ἡ «Δικαιοσύνη» ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. 97 καὶ 98 ἐ. ἔ. φύλλοις αὐτῆς. «Βεβαιοῦσι», γράφει ἡ Δικαιοσύνη, «δικασταὶ καὶ δικηγόροι, ὅτι εἶναι ἐντροπὴ νὰ λέγεται παρ' ἡμῖν μυστικὴ ἡ ἀνάκρισις, ὅτι ἀνακριτικοὶ γραμματεῖς, χρηματιζόμενοι, κρατοῦσι πολλάκις ἐνημέρους τοὺς παθόντας συμβουλεύοντες περὶ τῶν ἀναγκαίων δι' ἕκαστον μαρτύρων καὶ ὅτι μεταφέρονται αἱ δικογραφίαι ἐκ τοῦ ἀνακριτικοῦ γραφείου εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἐνδιαφερομένων». Ἀπορίας ὅμως ἄξιον δὲν εἶνε ὅτι τὰ τοιαῦτα συμβαίνουσι, ἀλλ' ὄντως ἀπορίας ἄξιον θὰ ἦτο ἐὰν τὰ τοιαῦτα δὲν συνέβαινον. Καὶ πράγματι πῶς εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ οὐδὲν παρ' ἡμῖν εἶναι εἰς τὴν θέσιν του, οὐδὲν ἐκπληροῖ τὸν προορισμόν του, τὰ πάντα δὲ μόνον κατὰ τύπους ὑφίστανται ν' ἀποτελῇ ἐξαίρεσιν ἡ ἀνάκρισις ὡσανεὶ καὶ αὕτη δὲν ἦτο κλάδος τοῦ αὐτοῦ δένδρου πρόρριζα σεσηπότος. Ἄλλοτε ὁ ἐπιστέλλων πρὸς τὴν Δικαιοσύνην (φύλλ. 82 ἐ. ἔ.) ἔγραφεν ὅτι ὄντως τὸ ἡμέτερον Πολίτευμα προϋποτίθησι λαὸν ἔχοντα πολιτικὴν ἀγωγὴν ἀνωτέραν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀγγλικοῦ, πλὴν ἀπὸ τοῦ 1864 οὐδὲν ἐγένετο, οὐδεμία ἐλήφθη πρόνοια περὶ λειτουργίας τοῦ πολιτεύματος, ἐξακολουθοῦμεν δ' ἔχοντες νομοθεσίαν συγκεντρωτικωτάτην, ἥτις ἦτο νοητὴ ἐν ἐποχῇ ἀπολύτου μοναρχίας ἀλλὰ διὰ τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νὰ λειτουργήσῃ τὸ ἡμέτερον πολίτευμα, ὅπερ ἔμεινε κεφαλὴ ἄνευ χειρῶν καὶ ποδῶν, διότι εἶναι καὶ τυφλῷ δῆλον ὅτι πολίτευμα φιλελεύθερον μόνον καὶ μόνον δι' ἀποκεντρώσεως δύναται νὰ λειτουργήσῃ. Ἀλλ' ἀποκέντρωσις δὲν συμφέρει εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν πολιτευομένους, κομματάρχας καὶ κομματαρχίσκους καὶ λοιποὺς λυμεῶνας τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, διότι ὅταν παύσουν τὰ πάντα νὰ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς Κεντρικῆς ἐξου-

---

ἄρα ἀντισυνταγματικὸς τυγχάνει ὁ ὀργανισμὸς τῆς νεοελληνικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι δὲ αὕτη στερεῖται τῆς ἐσωτερικῆς ἀνεξαρτησίας, ἣν κατακυροῖ αὐτῇ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ τὸ Σύνταγμα. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 44 ἀντικατέστησε τὸ Σύνταγμα τοῦ 64, οὗτινος τὸ 2 ἄρθρον τὰς αὐτὰς ἐπανέλαβε διατάξεις. Ἡ *ἀπαράλλακτος* τήρησις τῶν κανόνων διατυποῦται ἐδῶ μάλιστα αὐστηρότερόν πως διὰ τῆς *ἀπαρασαλεύτου*, προσετέθη δὲ ἐν τῷ ἰσχύοντι Συντάγματι: «Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκειῶν ὑπόκεινται *εἰς τὴν αὐτὴν τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν*, εἰς ἣν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.» Ποία πολιτειακὴ ἐπιτήρησις ἀσκεῖται ἐπὶ τῶν ξένων θρησκευτικῶν λειτουργῶν, ποία δὲ ἡ θέσις αὐτῶν σαφῶς κατέδειξεν ὁ κ. Γ. Στρέιτ. (Ὅρ. τὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν πραγματείαν του: «Τινα περὶ τῆς θέσεως τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι», ἀναδημοσιευθεῖσαν τελευταίως ἐν τῇ Ἑλλην. καὶ Γαλλικῇ Νομολογίᾳ τεῦχ. Μαρτίου—Ἀπριλίου 1908) Οἱ νόμοι τοῦ 52 ὡς προγενέστεροι καὶ ἰδίᾳ ὡς ἀντικείμενοι εἰς τὸ ἰσχῦον Σύνταγμα (ἄρθρ. 103) εἶνε *νομικῶς* κατηργημένοι, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἰσχύουν, καίτοι καθ' ἑαυτοὺς ἄκυροι. Εὑρισκόμεθα οὕτω πρὸ νομοθετικοῦ χάους, πρὸ ἀτελευτήτου *ἀντινομίας* καὶ *παρανομίας*. Ἡ ἀνάγκη **πρὸς ἀνακάθαρσιν** καὶ **κωδικοποίησιν** *τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ θεσμῶν* παρίσταται ἐντεῦθεν **ἐπιβάλλουσα** καὶ **ἐπιτακτική.** Καὶ προβάλλει ἀμέσως τὸ ἐρώτημα: Πρέπει *νὰ ἀποκαταστῇ* ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν *κανονικὴν* αὐτῆς *ἐλευθερίαν;*

Αἱ σημεριναὶ ἰδέαι φαίνονται ἀντικείμεναι ἐν πολλοῖς πρὸς τὸ παλαιὸν καὶ πατροπαράδοτον κανονικὸν Δίκαιον, ἡ δὲ ὅλη πορεία τῆς Ἐκκλησίας οὐδαμῶς συνετέλεσε πρὸς κραταίωσιν τοῦ ἐκκλησ. φρονήματος. Ἡ κοινὴ γνώμη δὲν παρουσιάζει ἀτυχῶς φαινόμενα ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας· ἀδιαφορεῖ, ἀλλὰ καὶ πτοεῖται πρὸ τῆς παροχῆς οἱωνδήποτε κανονικῶν ἐλευθεριῶν· τὴν πτοοῦν αἱ αὐθαιρεσίαι τοῦ κλήρου, τὴν φοβίζουν τὰ καθημερινὰ παραδείγματα τῶν ἀρχιερέων ἰδίᾳ ἐκείνων, ὅσοι διϋλίζουν τὸν κώνωπα, καταπίνουν ὅμως τὴν κάμηλον. Τὸ δὲ κανονικὸν δίκαιον ἠθέλησε μὲν τὴν Ἐκκλησίαν ἐλευθέραν, ἀλλὰ προϋποθέτει Ἐκκλησίαν, οἵαν καὶ ὅπως τοῦτο ὁρίζει αὐτήν. Πληροῖ ἡ ἑλλην. Ἐκκλησία τὰς προϋποθέσεις ταύτας τοῦ Κ. Δ.; Δυστυχῶς, δυστυχῶς **οὐχί.** Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία διέφθειραν ἀλλήλας. Προτιμότερον λοιπὸν νὰ ἀναφωνήσωμεν μαζῇ μὲ τοὺς Ρωμαίους: Salus rei publicae suprema lex esto; Ἐφ' ὅσον τὸ δίκαιον εἶνε καὶ θὰ παραμένῃ ὁ καθρέπτης τῶν κρατουσῶν ἰδεῶν πῶς θὰ ἐπέλθῃ νομοθετικὴ μεταρρύθμισις, ἀντίθετος πρὸς τὰς ἰδέας ταύτας, ἀντίθετος πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην;

Ἡ κοινὴ γνώμη πρέπει ἐγκαίρως καὶ καταλλήλως νὰ διαπαιδαγωγηθῇ, διότι μὲ τὰς σημερινὰς συνθήκας, μὲ τὴν διὰ τῶν ἰσχυόντων νόμων συνήθειαν, φοβοῦμαι ὅτι πολὺ ταχέως τὸ κανονικὸν Δίκαιον—μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος—θὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Δικαίου. Ἀλλ' εἰσήλθομεν ἤδη εἰς ἄλλο στάδιον, ἐφ' οὗ *δὲν* προεκλήθημεν (de lege ferenda), ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐρευνήσωμεν διὰ βραχέων καὶ τὸ εἰδικὸν ζήτημα περὶ τοῦ δικαιουμένου νὰ διορίζῃ τοὺς ψάλτας καὶ νεωκόρους.

(Εἰς τὸ προσεχὲς τὸ τέλος)

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ
Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου
ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΕΝ ΛΙΨΙΑ

ΟΙ ΜΟΝΑΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ
ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Τόμος Ι.—Ἡ πρώτη κανονικὴ ὀργάνωσις μέχρι τοῦ τετάρτου αἰῶνος.
[Σελ. 223] *Μάρκ. 7* / *Δραχ. 6,50*

Die Toten im Recht nach der Lehre und den Normen der orthodoxen anatolischen Kirche und der Gesetzgebung Griechenlands.
(ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΕΝ ΤΩι ΔΙΚΑΙΩι)
[Σελ. 264] *Μάρκ. 6* / *Δραχ. 6*

Zur rechtlichen Stellung der hellenischen Kirche. Aus. d. Festschrift für Emil Friedberg. Leipzig 1907 [Ἡ νομικὴ θέσις τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Σελ. 18].
Πωλοῦνται καὶ ἐνταῦθα παρὰ τοῖς κ. κ.
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ ΚΑΙ ΜΠΕΚ

σίας, δὲν θὰ δύνανται οὗτοι νὰ ἔχωσιν ὑποχειρίους τοὺς ὑπαλλήλους τῶν διαφόρων κλάδων τῆς πολιτείας καὶ νόμον τὴν βούλησίν των. Διὰ τοῦτο καὶ οὐδὲν κόμμα ἀνέγραψέ ποτε ὡς σημαίαν τὴν ἀποκέντρωσιν, περιοριζομένων πάντων εἰς λέξεις κενὰς καὶ φράσεις πομπώδεις περὶ δῆθεν ἀνορθώσεως τῆς διοικήσεως, τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων οὓς τσαλαπατοῦσιν ἅμα καταλάβωσι τὴν Ἐξουσίαν. Ἐν τῇ σωρείᾳ δὲ τῶν νομοσχεδίων ἅτινα ψηφίζει ἑκάστοτε ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ (ἐνδεικτικὸν καὶ τοῦτο τῆς διαφθορᾶς τῆς Πολιτείας— corruptissimae reipablicae plurimae leges—) καὶ ἅτινα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰσὶ φορολογικὰ καὶ ταμιευτικά, οὐδέποτε εἴδομεν σοβαρὸν νομοσχέδιον ἀφορῶν ἀληθῶς ἀποκέντρωσιν, οὐδέποτε εἴδομεν νομοσχέδιον τεῖνον εἰς τὴν ἀξασφάλισιν τῆς αὐθυπαρξίας τῶν δήμων, ἂν δέ ποτε προὐτάθη τοιοῦτον παρεπέμφθη εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλένδας, ὡς τὸ εἰς τὴν τελευταίαν Σύνοδον ὑποβληθὲν δικαστικόν, ὅπερ τροποποιούμενον καὶ βελτιούμενον ἤθελε συντελέσει κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ θεμελίου τούτου πάσης εὐνομουμένης Πολιτείας, οἷα ἀναμφηρίστως δὲν εἶναι ἡ Ἑλληνική, διὸ καὶ ἔμεινεν ἀψήφιστον διότι ἡ σχετικὴ ἀνεξαρτησία ἣν δι' αὐτοῦ ἀποκτᾶ ἡ Δικαιοσύνη εἰς οὐδένα συμφέρει, τοῦ συμφέροντος τοῦ κόμματος, δηλαδὴ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, διέποντος τοὺς παρ' ἡμῖν πολιτευομένους, μὲ ὅλας τὰς πομπώδεις φράσεις των ἃς ἑκάστοτε ἀναμασσῶσιν ὡς δῆθεν κηδόμενοι τῶν δημοσίων συμφερόντων καὶ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν θεσμῶν καὶ τῶν νόμων.

Ἔρχομαι νῦν εἰς τ' ἀνακριτικά. Ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Τρικούπη εἶχε ψηφισθῇ νόμος δι' οὗ εἰς τοὺς ἀνακριτὰς ἐχορηγεῖτο ἐπιμίσθιον ἐκ δραχ. πεντήκοντα, κατόπιν ὅμως κατηργήθη τὸ ἐπιμίσθιον τοῦτο λόγῳ οἰκονομίας, διότι παρ' ἡμῖν αἱ οἰκονομίαι συνίστανται εἰς τὴν περικοπὴν ἀφ' ἑνὸς γλίσχρων μισθοδοσιῶν, εἰς τὴν ἵδρυσιν ἀφ' ἑτέρου καὶ διατήρησιν θέσεων ἀργομίσθων, εἰς διαφόρους ἀποστολὰς εἰς Εὐρώπην, εἰς παντοειδεῖς ἐργολαβίας καὶ τοιαῦτα ρουσφετολογήματα, δι' ἃ κατὰ τὸ πλεῖστον χρησιμεύει ὁ προϋπολογισμὸς καὶ τὰ ταμιευτικὰ καὶ φορολογικὰ νομοσχέδια, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ κύριον ἔργον τῆς Βουλῆς τοῦ προτύπου Βασιλείου. Ἐν τῇ ἐποχῇ δὲ καθ' ἣν οἱ ἀνακριταὶ ἀπελάμβανον τὸ ἀνωτέρω ἐπιμίσθιον, ἡ θέσις τοῦ ἀνακριτοῦ ἦτο ἐπιζήτητος καὶ παρ' ἀρχαίων καὶ πεπειραμένων δικαστῶν, ἀφ' ὅτου ὅμως κατηργήθη, οἱ δικασταὶ ἐν γένει προσπαθοῦσι ν' ἀποφεύγωσι τὸ ἄλλως τε (ἕνεκα τοῦ εἰς πάντα εἰσδύσαντος κομματισμοῦ) ἀνιαρὸν ἔργον τῆς ἀνακρίσεως, οὕτω δὲ τὰς θέσεις ταύτας καταλαμβάνουσιν, ὡς εἰκός, συνήθως, οἱ νεώτεροι οἵτινες ὅσον καὶ ἂν ὦσι μορφωμένοι ὡς καὶ εὐτυχῶς εἶνε οὐκ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν, στεροῦνται τῆς ἀπαιτουμένης πείρας τοῦ κόσμου ἥτις εἶνε τὸ κύριον προσὸν τοῦ ἀνακριτοῦ. Εἰς τὴν Εὐρώπην, ὡς γνωστόν, διορίζονται ἀνακριταὶ δικασταὶ ἐξιδιασμένης ἱκανότητος καὶ πείρας, ἡ ὑπηρεσία δὲ τοῦ ἀνακριτοῦ θεωρεῖται ὡς προσὸν προαγωγῆς. Προστεθήτω δὲ ὅτι ἐν Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς διοικητικῆς, ὑπάρχει καὶ ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία, ἀποτελοῦσα τμῆμα τῆς διοικητικῆς, καὶ ἧς τὰ ὄργανα καλοῦνται ἐπιθεωρηταὶ τῆς ἀσφαλείας— inspecteurs de la sûreté — οἵτινες παρέχουσι πολύτιμον συνδρομὴν εἰς τὸν ἀνακριτήν. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν, ἀφ' οὗ ἀληθὴς ἀστυνομία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, μὲ ὅσους πολυτελεῖς νόμους καὶ ἂν ψηφίζωμεν, κατὰ μείζονα λόγον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ δικαστικὸς βοηθὸς τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις συνεπῶς ἐξαρτᾶται ἐκ μόνης τῆς δεξιότητος καὶ τῆς πείρας τοῦ ἀνακριτοῦ, πρὸς τοῦτο δὲ διορίζονται οἱ νεώτεροι, πολλάκις δὲ καὶ οἱ μόλις διοριζόμενοι τῶν δικαστῶν! Δὲν λέγω ὅτι δὲν δύναται νὰ συμβῇ ἐκτάκτως ὥστε καὶ νέος δικαστὴς νὰ εἶνε πεπροικισμένος μὲ τοιαύτην ἰδιοφυΐαν ὥστε νὰ ἦναι λίαν ἐπαρκὴς διὰ τὸ ἔργον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν, ἡ δ' ἐξαίρεσις κυροῖ τὸν κανόνα, διότι ἡ πεῖρα τῆς κοινωνίας ἣν δέον νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτὴς ἀποκτᾶται διὰ τῆς ἡλικίας. Ὅταν δὲ ὁ ἀνακριτής, ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, ἔχῃ τὴν πεῖραν τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν τῆς ἡλικίας, οὐ μόνον δὲν θὰ διεξάγῃ ἀτελεῖς ἀνακρίσεις, οὐ μόνον δὲν θ' ἀποστέλλῃ πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὰ χημεῖα ἀνθρώπινα σπλάγχνα εὑρισκόμενα εἰς τὸ στάδιον τῆς σήψεως, περὶ ὧν ἡ ἀπὸ 18 Μαρτίου ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλὰ θὰ ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τὸν ἀνακριτικὸν γραμματέα. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς γραμματεὺς δύναται νὰ ἔχῃ τοιαύτας ὑποστηρίξεις ὥστε νὰ μὴ ὑπολογίζῃ τὸν ἀνακριτήν, ἀλλ' εἶνε ἀληθέστερον ὅτι ὅταν πάντες οἱ ἀνακριταὶ ἤθελον ἔχει τ' ἀνωτέρω προσόντα, οὐδεὶς ἤθελεν ἀνεχθῇ τοιοῦτον γραμματέα οὕτινος θὰ ἐπεβάλλετο ἐξ ἀνάγκης ἡ ἀποπομπή.

Ἀλλ' ἐν συγκεκριμένῳ ἐρωτῶ, ἔστω, ὁ γραμματεὺς δύναται νῦν, ἅτε ἔχων μπάρμπα εἰς τὴν Κορώνην, νὰ μὴν ὑπολογίζῃ τὸν ἀνακριτὴν ὃν ἴσως νὰ δύναται καὶ νὰ ἐκσφενδονίσῃ ἐξ Ἀθηνῶν ἢ ἐκ Πατρῶν εἰς Καρπενήσιον, καθιστάμενος οὕτω αὐτὸς ὁ πραγματικὸς προϊστάμενος, ἀλλ' ἆρά γε ὁ γραμματεὺς οὗτος ἀπὸ μόνου τοῦ ἀνακριτοῦ ἐξαρτᾶται; Δὲν ἔχουσιν ἐν προκειμένῳ δικαιοδοσίαν οἱ Εἰσαγγελεῖς τῶν Ἐφετῶν καὶ ὁ τοῦ Ἀρείου Πάγου; δύναται ὁ τοιοῦτος ἀνακριτικὸς γραμματεὺς νὰ μὴν ὑπολογίζῃ οὐδὲ τούτους καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὴν δέουσαν τιμωρίαν ὥστε, καὶ μετὰ τὰ ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης δημοσιευθέντα ἔκτροπα, οὐδεμία ἀρχὴ νὰ κινηθῇ, προκειμένου περὶ βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων καὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν δραστῶν, τουτέστι περὶ αὐτῆς τῆς δημοσίου ἀσφαλείας; Τότε πρὸς τί ὑπάρχουσιν αἱ προϊστάμεναι ἀρχαί; Ἔγραφον ἄλλοτε, ἐπιστέλλων, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπον, εἰς τὴν Δικαισύνην, ὅτι ἀναντιρρήτως ἡ πολιτικὴ παρ' ἡμῖν παρέλυσε τὰ πάντα, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν πολιτικὴν παραλυσίαν ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ διόρθωσίς τις καὶ δὴ εἰς τὰ τῆς Δικαιοσύνης, ἐὰν ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας του ἔπραττε πᾶν τὸ καθ' ἑαυτόν. Τίνα ὅμως μέτρα ἔλαβον, τίνα καταδίωξιν ἐνήργησαν κατὰ τῶν ρηθέντων ἀνακριτικῶν γραμματέων, τῶν ἀσυστόλως παραβαινόντων τὸ καθῆκόν των οἱ προϊστάμενοι Εἰσαγγελεῖς; Ποίας διαταγὰς ἔδωκεν ἐν προκειμένῳ ἡ ἀνωτάτη Εἰσαγγελικὴ Ἀρχή; Ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκάκισεν ἄλλοτε, λίαν δικαίως, τὴν κομματικὴν συναλλαγήν, ἀλλ' ὁ αὐτὸς κ. Εἰσαγγελεὺς δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλῃ τὴν καταδίωξιν τῶν τοιούτων ἀνακριτικῶν γραμματέων; Ἐὰν δὲ τυχὸν οἱ τοιοῦτοι ἔχωσιν οἱασδήποτε ὑποστηρίξεις, ὁ Εἰσαγγελεὺς ὅμως τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ λόγῳ τοῦ ἀξιώματός του καὶ λόγῳ τῆς διαπρεποῦς θέσεως ἣν κατέχει ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ, δύναται ν' ἀντιμετωπίσῃ οἱονδήποτε ὅστις ἤθελε τολμήσει ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου κατ' ἀναξίων δικαστικῶν ὑπαλλήλων προδιδόντων τὸ καθῆκόν των.

Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης καταγγελλομένων κατὰ τῶν ἀνακριτῶν ἐκείνων οἵτινες ἀφίνουσι τὴν ἐνέργειαν σπουδαιοτάτων ἀνακριτικῶν πράξεων εἰς τοὺς γραμματεῖς των, ὑπογράφοντες κατόπιν τυφλοῖς ὄμμασιν. Εἶναι δυνατὸν τοιαύτη τις κατάστασις νὰ μὴ περιέλθῃ ποτὲ εἰς γνῶσιν τῶν προϊσταμένων; τί δὲ οὗτοι ἐνήργησαν; Ἀλλ' ἐὰν οὐδὲν ἐνήργησαν μέχρι τοῦδε, ὑποθέτομεν ὅτι τοὐλάχιστον, μετὰ τὰ δημοσιευθέντα, δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ διαταχθῇ αὐστηρὰ ἀνάκρισις, ἵνα τὰ τοιαῦτα βελτιωθῶσιν, ἀνταλλάξωσι δὲ ταχέως τὴν ἕδραν τοῦ ἀνακριτοῦ πρὸς τὸ ἐδώλιον τοῦ κατηγορουμένου οἱ τὰ τοιαῦτα διαπράττοντες, ἐκτὸς ἐὰν πάντες οἱ ἀρμόδιοι ἐννοῶσι νὰ καθεύδωσι ἡδύμον ἀδιαφοροῦντες περὶ τῶν τοιούτων, ὡσανεὶ προέκειτο περὶ παρονυχίδος.

Εἶναι δὲ ὥρα νὰ παύσῃ καὶ ἡ κακῶς ἐννοουμένη ἐπιείκεια, ἥτις δὲν συντελεῖ εἰς ἄλλο ἢ εἰς τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως τῆς Πολιτείας ὡς καὶ ἡ δῆθεν δικαιολογία νὰ μὴ ἐκτεθῇ ἡ ὑπηρεσία, ἥτις ἀναμφισβητήτως δὲν ἐκτίθεται διὰ τῆς τιμωρίας τῶν παρανομούντων ὑπαλλήλων,—τοὐναντίον οὕτω ἀνυψοῦται τὸ γόητρον αὐτῆς—ἀλλὰ διὰ τῆς διατηρήσεως καταστάσεως συντελούσης εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς Πολιτείας. Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδου τοῦ Ἀρείου Πάγου δημοσιευθὲν ὅτι οἱ ἡγεμόνες χάριν τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν ζωήν των ὀφείλουν νὰ διακινδυνεύσουν, δὲν ἐφαρμόζεται εἰς μόνον τοὺς ἡγεμόνας ἀλλ' εἰς πάντας τοὺς ἐνασκοῦντας ὁπωσδήποτε ἐξουσίαν ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Ὅταν τὸ καθῆκον παύσῃ νὰ εἶναι παρ' ἡμῖν λέξεις κεναί, τότε καὶ μόνον τότε ἡ συναλλαγὴ θέλει κατασυντριβῇ καὶ ἡ Πολιτεία θέλει ὀρθοποδήσει. Ἀλλὰ πολλοῦ γε καὶ δεῖ.

Παρ' ἡμῖν ὁσάκις τις ὁμιλῇ περὶ καθήκοντος, ἐννοεῖ πάντοτε διὰ τοὺς ἄλλους, οὕτω δ' ἐξακολουθεῖ ἡ γοργῷ τῷ βήματι βαίνουσα ἀποσύνθεσις εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Πολιτείας, ἔχομεν δὲ τὴν ἀφέλειαν νὰ νομίζωμεν ὅτι σώζομεν τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους ἐξασφαλίζοντες τὴν ἐν τῷ μέλλοντι δρᾶσιν αὐτοῦ, ψηφίζοντες ἑκάστοτε στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς ὀργανισμοὺς ἢ μετακαλοῦντες πότε τὸν ἕνα πότε τὸν ἄλλον διοργανωτὴν (οἵτινες οὐδὲν ἠδυνήθησαν οὔτε θὰ δυνηθῶσι νὰ πράξωσι ὡς ἔχουσι τὰ παρ' ἡμῖν), διότι δὲν μᾶς συμφέρει νὰ θελήσωμεν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι Κράτος ὅπερ κατατρύχεται ὑπὸ τῆς εἰδεχθεστέρας συναλλαγῆς, εἰς ὃ οὐδεὶς ἐννοεῖ νὰ ἐκτελῇ τὸ καθῆκόν του ἀλλὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὸν ἑαυτόν του, τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς οἰκείους του, Κράτος ὅπερ δὲν ἔχει διοίκησιν, ὅπερ στερεῖται ὁλοσχερῶς δημοσίου ἀσφαλείας, εἶναι ἀδύνατον ποτὲ νὰ παρασκευασθῇ δεόντως καὶ νὰ δράσῃ ἀποτελεσματικῶς ὡς εἶνε ἀδύνατον δένδρον, οὗτινος αἱ ρίζαι εἶναι σεσηπυῖαι, νὰ φέρῃ κἂν ἕνα κλάδον παράγοντα καλοὺς καρπούς.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 26 Μαΐου 1908

Σ. Σ. ΛΑΣΚΑΡΙΣ
δικηγόρος ἐν Κερκύρᾳ

Περίληψις

Ἐν Ὀνόματι
τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α'.

Ἀριθ. 449.

Τὸ Δικαστήριον τῶν ἐν Λαμίᾳ Πρωτοδικῶν.

Συγκείμενον ἐκ τῶν δικαστῶν Ι. Π. Μαρούδη, προεδρεύοντος, Εἰσηγητοῦ (κωλυομένου τοῦ Προέδρου) Πρ. Κολλύβα καὶ Γλ. Βάου.

Συνεδριάσαν δημοσίως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τὴν 27ην Μαΐου 1908 παρουσίᾳ τοῦ τε Εἰσαγγελεύοντος δικηγόρου Δ. Κλάρα (κωλυομένου τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῶν ἀρμοδιωτέρων ἀναπληρωτῶν του) καὶ τοῦ ὑπογραμματέως Ε. Κ. Λάππα, ἵνα δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως μεταξύ.

Τῆς ἐναγούσης ἐν Λιανοκλαδίῳ ἑδρευούσης ὁμορρύθμου ἐμπορικῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Τομαρᾶς καὶ Ἀνάγνος» δι' ἑαυτὴν καὶ ὡς ἐκδοχεὺς τῶν δικαιωμάτων τῆς διαλυθείσης ἑταιρίας «Ι. Τομαρᾶς καὶ Σια» παραστάσης διὰ τοῦ πληρεξουσίου της δικηγόρου Ν. Γ. Ξηροῦ καὶ τοῦ ἐναγομένου Ἀθ. Παπαδημητρίου κατοίκου πρώην Παυλιανης καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς μὴ παραστάντος.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου.

Δέχεται τὴν ἀπὸ 30 Μαΐου 1907 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης. Ὑποχρεοῖ τὸν ἐναγόμενον, ὅπως καὶ διὰ προσωπικῆς του κρατήσεως πληρώσῃ τῇ ἐναγούσῃ διὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ τῷ ἱστορικῷ τῆς παρούσης αἰτίαν δρ. χιλίας ἑκατὸν τριάκοντα πέντε καὶ 85)00 (1135, 85) ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐξοφλήσεως τὰς μὲν δρ. 1082,75 πρὸς 12 ο)ο τὰς δὲ λοιπὰς 53,10 πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως.

Κηρύσσει τὴν παροῦσαν προσωρινῶς ἐκτελεστήν.—καὶ

Καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον εἰς τὰ τῆς ἐναγούσης δικαστικὰ ἔξοδα ἐκ δραχ. εἴκοσι καὶ πέντε (25) καὶ τὰ τέλη.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν Λαμίᾳ δημοσίως ἐπ' ἀκροατηρίου τῇ 27 Μαΐου 1908.

(Ο προεδρεύων
Ι. Π. Μαρούδης
Ὁ ὑπογραμματεὺς
Ε. Κ. Λάππας

Ἐντέλλεται πρὸς πάντα μὲν κλητῆρα νὰ ἐκτελέσῃ ζητηθεὶς τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν, πρὸς πάντας δὲ τοὺς Εἰσαγγελεῖς νὰ ἐνεργήσωσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Διοικητὰς καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς νὰ δώσωσι χεῖρα βοηθείας, ὅταν νομίμως ζητηθῶσιν.

Πρὸς βεβαίωσιν τούτου ἡ παροῦσα ἐντολὴ ὑπογράφεται νομίμως.

Ἐγένετο ἐν Λαμίᾳ τῇ 4 Ἰουνίου 1908.

Οἱ Δικασταὶ
Ι. Π. Μαρούδης
Εὐάγ. Ἀλεξανδρόπουλος
Στ. Σομμαρίπας
Ὁ Γραμματεὺς
Π. Χ. Ἠλιόπουλος

Ὅτι α' ἀπόγραφον ἐκτελεστὸν Λαμίᾳ αὐθημερόν.

Ὁ γραμματεὺς
(Τ. Σ.) **Π. Χ. Ἠλιόπουλος**

Ὅτι ἀκριβὲς ἐκ τοῦ ἀνὰ χεῖράς μου ἀντιπεφωνημένου ἀπογράφου ἀντίγραφον, ὅπερ παραγγέλλεται ὁ ἁρμόδιος δικαστικὸς κλητὴρ νὰ ἐπιδώσῃ νομίμως πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Λαμίᾳ Πρωτοδικῶν νομίμως διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον Ἀθανάσιον Παπαδημητρίου κάτοικον πρώην Παύλιανης διὰ τὰς νομίμους συνεπείας ἐπιτασσόμενον ἅμα, ἵνα ἐμπροθέσμως καταβάλῃ τῇ ἐντολίδι μου ἑταιρία τὸ ἐπιδικασθὲν κεφάλαιον Δρ. 1135,85 τοὺς τόκους αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ἐπὶ μὲν τῶν Δρ. 1082,75 πρὸς 12 ο)ο ἐτησίως τῶν δὲ λοιπῶν πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως μέχρι σήμερον Δρ. 129.60 τὰ ἐπιδικασθέντα ἔξοδα Δρ. 25 τὰ τέλη Δρ. 11, διὰ τὸ ἀπόγραφον, ἀντίγραφον, ἐπιταγήν, ἐπίδοσιν, συμβουλὴν καὶ δημοσίευσιν Δρ. 20 ἤτοι ἐν ὅλῳ Δρ. 1421,45 καὶ ταύτας ἁπάσας ἐντόκως ἀπὸ σήμερον μέχρις ἀποπληρωμῆς κεφαλαίου, τόκων καὶ ἐξόδων ἐπὶ μὲν τῶν Δρ. 1082,75 πρὸς 12 ο)ο ἐτησίως ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως ἄλλως κλπ.

Ὁ πληρεξούσιος τῆς ἐπιτασσούσης ἑταιρίας Δικηγόρος
Ν. Γ. Ξηρὸς

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δωδεκάτην (12) τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1908 ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 4 μ.μ. ὁ ὑποφαινόμενος Ζανῆς Μίνης δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ Νικολάου Λάφη, κατοίκου Ἀθηνῶν, καὶ τοῦ πληρεξουσίου του δικηγόρου κ. Ἰωάν. Λάφη, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν Κον Εἰσαγγελέα τ ,ν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἐναγόμενον Θεμιστοκλέα Ἀγήνορα κάτοικον πρώην Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς, ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4106 τοῦ ἔτους 1908 ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, μετὰ τῆς παρὰ πόδας αὐτοῦ παραγγελίας καὶ ἐπιταγῆς ἐχούσης ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: «Ἀρμόδιος δικαστικὸς κλητὴρ ἐπιδότω νομίμως τὴν παροῦσαν τῷ κ. Εἰσαγγελεῖ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον Θ. Ἀγήνορα πρὸς γνῶσιν του καὶ διὰ τὰς νομίμους συνεπείας ἐπιτασσόμενον ὅπως μοὶ πληρώσῃ: 1) Δι' ἐπιδικασθεῖσαν καὶ ἀναγνωριζομένην διὰ τῆς παρούσης ἀπαίτησίν μου δραχμὰς 920. 2) Δι' ἐπιδικασθέντα διὰ τῆς παρούσης ἔξοδα δραχμὰς 60. 3) Διὰ τέλη τῆς παρούσης δραχμὰς 11 καὶ 4) δι' ἀπόγραφον ἀντίγραφον ἐπιταγὴν παραγγελίαν ἐπίδοσιν, δημοσίευσιν εἰς ἐφημερίδα κ.λ.π. δραχμὰς 28 καὶ ταύτας ἐντόκως ἄλλως προβήσομαι κ.λ.π. Ἀθήνησι τῇ 12 Ἰουνίου 1908, ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος Ἰωάν. Λάφης, ὁ παραγγέλων Νικόλαος Λάφης». Καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς — Ὁ Δικ. Κλητὴρ
Κωνστ. Λυκουρέζος — **Ζανῆς Μίνης**

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ὅπερ δημοσιευθήτω εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐκδιδομένην ἐφημερίδα ἡ «Δικαιοσύνη».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12ῃ Ἰουνίου 1808

Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος
Ἰωάννης Λάφης

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ

Ἐξεθδόη τὸ δεύτερον τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἔκδοσις ἕκτη ὑπὸ **Μιχ. Γ. Λιβαδᾶ.**

Συνεπληρώθη τὸ ὅλον ἔργον ἐκ τριῶν τόμων.

Τιμᾶται δραχμῶν 48

ΠΕΤΡΟΥ Μ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ
Εἰρηνοδίκου ἐν Πάτραις

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογήν του.

Τόμοι ἐκ Σελ. 128 Δραχ. 3